

Milí rodičia, máte doma predškoláka?

Iste si želáte, aby tak významný a dôležitý krok v živote Vášho dieťaťa, akým je vstup do prvej triedy, prebehol bez problémov, aby bolo Vaše dieťa šťastné, úspešné a aby sa v škole cítilo príjemne. Dôležitú úlohu pri naplnení týchto očakávaní zohráva celková zrelosť dieťa a aj tzv. školská spôsobilosť.

Čo je školská zrelosť- spôsobilosť

Existuje mnoho definícií školskej zrelosti, no vo všeobecnosti ju možno chápať ako dosiahnutie takého stupňa vývinu, ktorý umožňuje dieťaťu bez väčších ťažkostí plniť požiadavky výchovno-vzdelávacieho procesu. Ideálne je, keď ich dieťa zvláda s radosťou a nadšením.

Testovaniu a posudzovaniu školskej zrelosti sa venujú psychológovia. Špeciálnu pozornosť pritom venujú predovšetkým tzv. „letným deťom“, t.j. deťom narodeným v mesiacoch máj-august.

Pri posudzovaní školskej spôsobilosti sa zameriavajú na tieto oblasti:

- Fyzická zrelosť dieťaťa – telesný a zdravotný stav
- Rozumové schopnosti
- Sociálna zrelosť
- Emocionálna zrelosť

Fyzická zrelosť – telesný a zdravotný stav

Posúdenie telesnej pripravenosti dieťaťa na nástup do školy je v kompetencii pediatra. Telesná vyspelosť však nie je prvoradým ukazovateľom celkovej zrelosti, ale je potrebné ju brať do úvahy. Pri vzrastovo menších deťoch sa často stretávajú učitelia s rýchlejšou unaviteľnosťou, nižšou odolnosťou voči psychickej i fyzickej záťaži a menší vzrast môže spôsobovať nevýhodné postavenie v rámci triedneho kolektívu, sprevádzané pocitmi menejcennosti, slabosti alebo ohrozenia. Veľmi dôležité je overiť školskú zrelosť u predčasne narodených detí alebo detí s nízkou pôrodnou hmotnosťou, u ktorých sú časté poruchy pozornosti alebo aktivity. Z hľadiska vstupu do školy býva nepriaznivá aj častá chorobnosť dieťaťa, ktorá bráni v plynulej adaptácii dieťaťa na nové prostredie a vo vytváraní nových priateľstiev. Na výkone tohto žiaka sa môže prejaviť chýbajúci výklad novej látky a nedostatok precvičovania učiva s ostatnými.

Rozumové schopnosti

Rozumové schopnosti na určitej úrovni a rovnomerný vývin v jednotlivých oblastiach poznávania sú základom pre úspešné zvládnutie školského trívia -písania, čítania a počítania. Predškolák by mal dokázať porozprávať plynule o nedávnych udalostiach, prerozprávať obsah rozprávky, zapamätať si jednoduché básničky. Mal by poznať aj správne pomenúvať farby, základné geometrické tvary, mal by vedieť ako sa volá, kde býva.

Základné matematické predstavy

Vytvoreniu matematických číselných predstáv predchádzajú predčíselné predstavy. Najskôr dieťa dokáže porovnávať (malý-veľký, krátky-dlhý), neskôr je schopné triediť podľa druhu (ovocie, oblečenie), podľa tvaru alebo veľkosti. Postupne sa dieťa učí triediť aj podľa viacerých kritérií (veľký žltý kruh) a vie určiť, ktorý z objektov do skupiny nepatrí. Dôležitou fázou je zoradovanie podľa veľkosti (malý-väčší-najväčší) alebo množstva (menej-viac-najviac). Pre správny rozvoj matematických predstáv je dôležité začať pracovať s konkrétnymi predmetmi a až neskôr s obrázkami, pomáhajú hry napr. Domino alebo Človeče, nehnevaj sa.

Vizuomotorika, grafomotorika

Motorické schopnosti majú súvis so všetkými ostatnými oblasťami vývinu. Hrubá motorika dovoľuje deťom objavovať svet okolo nich, manipulovať s predmetmi a osamostatňovať sa. Rozvíja sa pri prirodzenom pohybe alebo športe. Medzi hračkami detí by nemali chýbať stavebnice, skladačky, korálky, ale aj kresliace potreby, nožnice a plastelína. Dobre rozvinutá vizuomotorika a grafomotorika u predškolača sú základným predpokladom pre písanie. U detí s nevyhranenou lateralitou je vhodné ešte pred nástupom do školy urobiť test lateralitu, na základe ktorého sa posúdi, ktorá ruka je dominantná.

Reč

Na reč dieťaťa sú kladené po nástupe do školy pomerne vysoké nároky: dieťa musí rozumieť výkladu, vedieť vyjadriť vlastné myšlienky a komunikovať v kolektíve. Špeciálnu pozornosť treba venovať deťom s oneskoreným alebo inak narušeným rečovým vývinom. Deti s oneskoreným vývinom reči spravidla mávajú i problémy s písaním a čítaním. Predškolské obdobie je pre vývin reči zásadným, preto je potrebné rozprávať sa s dieťaťom, obohacovať jeho slovnú zásobu, čítať si alebo spievať. Ak má predškolač problém s výslovnosťou niektorých hlások, prípadne ťažkosti s porozumením, je vhodné navštíviť logopéda, prípadne psychológa.

Pracovná spôsobilosť dieťaťa

Základom pre rozvoj každej oblasti poznávacích schopností je záujem o učenie. U dieťaťa musí byť vyvinutá schopnosť koncentrovať sa, zmysel pre povinnosť a zodpovednosť. Aj keď niektoré deti vedia celkom dlho udržať pozornosť pri hre, ktorá ich zaujala, problémom býva zámerná pozornosť. Dieťa sa rýchlo unaví, stráca záujem, odbieha, strieda rôzne činnosti a pritom sa poriadne nesústreďí na nič z toho, čo robí. Od školáka sa pri prechode od jednej činnosti k druhej a pri vypracovávaní úloh vyžaduje určitá miera samostatnosti. Práceschopnosť žiaka súvisí s jeho centrálnou nervovou sústavou, zrelosťou osobnosti a spôsobom výchovy. U detí treba pomaly a nenásilným spôsobom rozvíjať zámernú koncentráciu pozornosti. Učiť ich dodržiavať pravidlá (pri hre), zadávať jednoduché úlohy (uprac hračky), prebúdzať záujem o rôzne činnosti (ručné práce) a postupne pridávať cvičenia z detských časopisov alebo pracovných zošitov.

Sociálna a emocionálna zrelosť

Po príchode do školy sú na dieťa kladené vysoké nároky, ako v emocionálnej, tak i v sociálnej oblasti. Od dieťaťa sa očakáva istá miera emocionálnej stability, veku primerané zvládanie emócií, sebaovládanie, odolnosť voči frustrácii. V tom, ako reagujú na neúspech alebo sklamanie sú medzi deťmi veľké rozdiely. Sociálna vyspelosť sa prejavuje najmä v schopnosti začleniť sa do kolektívu a komunikovať v ňom, odlúčiť sa od rodičov, rešpektovať cudziu autoritu a spolupracovať s ostatnými. Tieto schopnosti možno u dieťaťa rozvíjať podporou kamarátskych vzťahov. To, ako dieťaťo obostojí v novom školskom prostredí závisí od miery

jeho samostatnosti, preto je veľmi dôležité od útleho veku v deťoch samostatnosť podporovať a rozvíjať.

Vážení rodičia,

*ak **si nie ste istí alebo máte pochybnosti** v súvislosti so zaškolením Vášho dieťaťa, kontaktujte prosím **Centrum poradenstva a prevencie** (CPaP 1., Brnianska 47A, Bratislava) na **telefónnom čísle 02/54775560** alebo prostredníctvom e-mailu **klienti@nasaporadna.sk** a **požiadajte o vyšetrenie školskej spôsobilosti**. Špeciálne prosíme rodičov tzv. „**letných**“ **detí (narodených v mesiacoch máj až august)**, aby zvážili možnosť vyšetrenia školskej zrelosti v CPPPaP. **Vyšetrenie školskej zrelosti je bezplatné.***

Pokiaľ sa potvrdí nezrelosť u dieťaťa, následne na to je potrebné požiadať MŠ aj o predĺženie povinného predprimárneho vzdelávania. Súčasťou žiadosti zákonného zástupcu je okrem odporúčenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva aj odporúčenie všeobecného lekára pre deti a dorast.

Mgr. Elena Beutelhauserová

školská psychologička